

**RURAL ADOLESCENT SEXUAL HEALTH
IN A SOCIOCULTURAL CONTEXT : A CASE STUDY
OF A VILLAGE IN UBONRATCHATHANI PROVINCE**

SUJITRA THONGRONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCE)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2003

ISBN 974 – 04 – 3623 – 4

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

สุขภาพทางเพศของวัยรุ่นชนบทในบริบททางสังคมวัฒนธรรม : กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งใน
จังหวัดอุบลราชธานี (RURAL ADOLESCENT SEXUAL HEALTH
IN A SOCIOCULTURAL CONTEXT : A CASE STUDY OF A VILLAGE
IN UBONRATCHATHANI PROVINCE)

สุจิตรา ทองรอง 4337101 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : มัลลิกา มดีโก, Ph.D., สุชีลา ดันชัยนันท์, M.A., ลือชัย
ศรีเงินยวง, Ph.D., ภาณี วงษ์เอก, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ,เชิงพรรณนาและกรณีศึกษาที่ออกแบบให้
เหมาะสมเพื่อศึกษาการให้ความหมายและการดูแลสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นชนบทในบริบททาง
สังคมวัฒนธรรมเรื่องเพศของหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างสำหรับการ
สัมภาษณ์เจาะลึกมีจำนวนรวม 41 คนคือบุคคลสำคัญในชุมชน 8 คน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง
วัยรุ่น 21 คนวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี 12 คน และสนทนากลุ่มวัยรุ่นจำนวน 21 คน เก็บข้อมูลในระหว่าง
วันที่ พฤษภาคม – 30 กันยายน พ.ศ.2545 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า สะท้อนให้เห็นความหลากหลายของการอบรมขัดเกลาสุขภาพทางเพศใน
กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามบริบททางสังคมวัฒนธรรมเรื่องเพศ มีการให้ความหมายสุขภาพทางเพศ
4 รูปแบบ คือความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ การไม่มีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์/โรคเอดส์ การ
มีพฤติกรรมที่ไม่สำส่อนทางเพศ และความสะอาดของร่างกาย สุขภาพทางเพศมี 5 รูปแบบคือด้าน
การรับรู้และป้องกันโรคติดต่อระบบอวัยวะสืบพันธุ์ การรับรู้และป้องกันโรคติดต่อทางเพศ
สัมพันธ์/โรคเอดส์ การรับรู้และป้องกันการถูกข่มขืน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศ และความพึง
พอใจในด้านอนามัยเจริญพันธุ์ ซึ่งสะท้อนแบบแผนของความเชื่อและค่านิยมทางสังคมเรื่องเพศที่
เชื่อมโยงกับประสบการณ์และบรรทัดฐานทางสังคมที่ก่อตัวขึ้นจากระบบสังคมวัฒนธรรมไทย และ
บุคคลที่วัยรุ่นปรึกษาเรื่องสุขภาพทางเพศ คือเพื่อนสนิทและมารดา

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า บุคคลในครอบครัวควรส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดี
ในครอบครัว ปลูกฝังบทบาทหญิงชายและเจตคติที่ถูกต้องเรื่องเพศให้แก่บุตร และเน้นการให้ครอบครัว
ใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณค่า เพื่อให้วัยรุ่นตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพทางเพศของตน

RURAL ADOLESCENT SEXUAL HEALTH IN A SOCIOCULTURAL CONTEXT
: A CASE STUDY OF A VILLAGE IN UBONRATCHATHANI PROVINCE

SUJITRA THONGRONG 4337101 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORS : MULLIKA MUTTIKO, Ph.D., SUCHEELA TANCHAINAN,
M.A., LUECHAI SRINGERNYUANG, Ph.D., PANEE VONGEK, Ph.D.

ABSTRACT

This study employed a case study method to conduct qualitative. And descriptive research designed to explore sexual health understanding and rural adolescent sexual health care in a sociocultural context in a village in Ubonratchathani province. The sample for the in – depth interviews consisted of 41 persons, 8 were key informants, 21 parents or guardians, and 12 adolescents between 10 – 19 years old. There were also 21 adolescents for focus groups. Data were collected between 1 May to 30 September, 2002. Content analysis was used for data analysis.

The results indicated that there were various socialized sexual health understandings of each sample group in each sociocultural context. Four patterns of sexual health understanding were found in the study, these were sexual health as the body and mind's healthiness, not infectious Sexual Transmitted Diseases (STDs)/AIDS, not risky sexual behavior, and taking care of the body. Five patterns of sexual health were found, these were perception and protection from reproductive tract infections, perception and protection from STDs and AIDS, perception and protection from harmful practices, access to information on sexuality, and satisfaction in reproductive health. Those patterns reflected the sexual patterns of beliefs and social values on sexuality and were linked to the socially and culturally – constructed experiences and social norms. Adolescents had to consult their friends and mothers on sexual health.

These findings suggest that family members should promote the parents to be more concerned and to teach about parenting, family relationships, socialized gender roles and attitudes to sexuality to their children, so that adolescents perception of sexual health comes from the parents.

KEY WORDS : ADOLESCENT / SEXUAL HEALTH / SOCIOCULTURAL
CONTEXT / RURAL

149 P. ISBN 974 – 04 – 3623 – 4